

FOAIA ILUSTRATA

În Monarchie: $\frac{1}{4}$ an fl. 1.50; 1 an fl. 6
În România: $\frac{1}{4}$ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:
Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiiu, 8/20 Decembrie 1891

Nr. 49

Frumusețea.

Scriș în franțozesce în 1885 de dșoara **Iulia Hașdeu**, adecă la vârșta de 16 ani. — Traducere de **H.**

Iancu mergea înainte; d'odată el s'a oprit cu ochii sei mici cenușii se aținti cu uimire la o frumoasă femeie în portul dela Fotesci, înaltă și subțire, cu o maramă pe cap, cu nisce ochi ca stele, cu nisce buze cărnose și rumene cu forme puternice și grațioase. Ea torcea un caier, priveghind totodată o văcuță care pășcea. Vădend pe străin, țeranca se plecă ușurel, apoi, — cu zimbetul ce i desvêli douê șire de mărgăritare, — roști prietenoasa vorbă cu care sătenii români îndeobsce și muntenii mai cu deosebire întimpină pre cei-ce se abat pe la dînșii: bine ați venit!

Iancu puse mâna pe pălăria sa de paie și 'și descoperi capul, pe deoparte ca să răspundă la plecăciunea și la vorba țerancei, pre care n'a înțeles-o, dar' a găsit că însemnează o bună primire, ear' pe de altă parte poate stăpânit fiind de un sentiment de admirațiune și de respect, pre care l însufla această frumuseță sătenească și muncitoare.

Gabriel, doamna Farney și Cipriana, care veniau în urma lui Iancu, fiind întimpinați cu același zimbet și cu aceeași vorbă, s'au mulțumit a răspunde Româncei printr'o slabă clătire din cap.

Iancu îi aștepta. Când ei au ajuns la dînsul el isbucni:

— Pe cinștea mea, eată o femeie frumoasă!

Doamna Farney a ridicat din umeri strîmbându-se.

— D-tale îți plac frumusețile cele plastice, dișe ea; dar' ce mare lucru de va fi această femeie frumoasă sau nu! Eu te întreb numai, dacă nu e ciudat, ca să te pironesci deodată în mijlocul drumului pentru plăcerea de a privi o țerancă din Crap... Carp... cum se chiamă acești munți grozavi?

— Munții Carpaților nu sînt deloc grozavi, răspunde Iancu, reîncepënd a merge înainte. Ei sînt foarte frumoși și trebuie să mărturisiți, că ospitalitatea oamenilor de aci e minunată. Cât despre frumuseți plastice, eu m'ași oprî nu numai în mijlocul unei poteci ca aceasta, ci ași merge

trei dișe și trei noști de-a rîndul, sărind preste prăpăștii, pentru-ca să ajung a vedè o femeie frumoasă, din singură nespūsă plăcere de a o privi! Da, fie o asemenea femeie cea de pe urmă, cea mai sërmană țerancă, îndată-ce Dumneșeu a însemnat-o cu degetul seu, înzestrând-o cu frumusețe, ea este pentru mine o ființă superioară, dînaștea căreia eu mă închin, îmi descoper capul, o admir și o respect.

— A merge trei dișe și trei noști prin prăpăștii pentru a vedè o femeie frumoasă! dișe rîdend Gabriel; o! pe legea mea, băiete, eu nu te sciam așa de mare închinător al sexului frumos!

— Aha! strigă Iancu, foarte însufletit. Eată acum âștalalt, care se apucă a întortochia, numindu-mă închinător al sexului frumos! Dar' ean să vedem; oare nu este iertat cuiva de a privi o femeie frumoasă fără a se gândi la dragoste? Tu însuți, spune'mi, când privești munții, când îi admiri, nu cumva te gândesci la dragostea munților?

— Decî par'că ar fi tot una! Tu faci nisce aserașnări...

— Am făcut o asemănare foarte bună și nu mă las de ea. Pentru a vedè ghețarul Romei, sau pe Jungfrau, sau ori-și-care alt pisc, tu te așterni drumului și mergi și te obosesci și spetesci și în sfîrșit ajungi; apoi te uiți, privești frumusețile, minunile naturei; oboseala s'a uitat; foamea, setea, toate au perit; spiritul têu, sufletul têu sînt aiuri, avêntându-se cătră infinit, cătră Dumneșeu; corpul nu mai e nimic. Oare nu simțesci tu toate acestea?

— Da.

— Și de ce le simțesci?

— Ce întrebare! Este frumusețea locurilor, e privirea acestei frumuseți...

— Ai spus-o însuți; este frumusețea. Deci, frumusețea munților, ca și frumusețea oceanului, ca și frumusețea cerului, este ceva care limpedesce, măreșce, ridică sufletul; ceva care însuflă cugetări înalte. Dar' această frumuseță, Dumneșeu n'a dat-o numai făpturilor fără vieată, stâncilor, mării, firmamentului, el a dat-o deasemenea femeii; și întocmai precum după o furtună, când privești mărêșul curcubeu și pe soarele aurind și

împurpurând nuorii, încărcăți încă de ploaie, cu rațele sale cele de pe urmă ce 's gata a apune, omul se simțese renăscut la o viață nouă, vede zimbetul lui Dumneșeu deasupra naturii, fără a se gândi la țărina cea noroioasă și umedă, întocmai astfel când eu privesc o femeie frumoasă, sufletul meu, fără a se pogori la nisce cugetări josnice pre care această privire le deșteaptă numai în sufletele nătărăilor, se urcă cătră ideal și zăresce pe acea față, în acei ochi, în acel corp, mâna lui Dumneșeu, rața lui Dumneșeu, fapta în care sufletul meu respectă și adoară pre însuși Dumneșeu!

Iancu, foarte mișcat, vorbise repede cu o pornire neîntreruptă, și obrazii sei, mai totdeauna sarbeși, s'au acoperit cu o viuă roșeață. Căutătura sa căpeta o neînchipuită strălucire; și a fost o clipă când, când cu lungile'i plete sbârlite de pictor, cu nasul seu ca un cioc de vultur, cu fața sa lungă și macră, el sēmēna așa de mult cu Condé descris de Boileau când discuta la Chantilly cestiuni de filosofie, încât Gabriel se înfioră fără voie, creșdend că vede dinainte'i umbra marelui ostaș.

Iancu părea acum frumos el — însuși.

Deportați pe cale administrativă.

(Din scrierea americanului **George Kennan** asupra Siberiei).*)

Sâmbăta, cătră seară, trecurăm, întetind caii, prin o tihărae lungă frumoasă, care conduce în valea Ulba, și înainte de ce înoptase, ajunserăm în localul poștei din Ulbnisk, unde ne stimpărarăm foamea cu pâne, lapte și smeură.

Între exilații politici, care pe atunci petreceau acolo se aflau: Alexandru L. Block, un tiner student în drept din Saratov l. Wolga, Apolo Karelin, fiul unui fotograf cunoscut din Nișnii-Novgorod, Severin Gross, un ascultător în drept din provincia Kovno și Dr. Vitert, un medic din Varșovia. Dl. Karelin era în societatea nevetei sale, ceilalți erau — pare-mi-se — neînșurați.

Încă pecând eram în Semipalatinsc aușisem de numele lor și ceva despre soartea lor; din motivul acesta și și din altele voiam să le fac

*) Americanul George Kennan și prietenul seu George A. Frost, un desemnător din Boston, întreprinseră nu de mult, trimiși de diarul „Century Magazine“, o expediție în Siberia, pentru a studia mai cu deamănuntul această țeară și sistemul de deportațiune. Mai 'nainte publicase Kennan un șir de articole tot asupra Siberiei, ținute în ton favorabil Rusiei. Noua expediție întreprinsă cu scop a verifica și a completa studiile sale anterioare, avu însă rezultat cu totul contrar. Ceea-ce spune acum, în urma noiei expediții la fața locului asupra sistemului de deportare rusec, asupra temnițelor ruseci și asupra tractării celor osendți, este fără nici o exagerare potrivit a te face să te înfiori.

Descrierile lui făcend senzație în întreagă lumea cultă, nici pentru cititorii foii noastre nu va fi neinteresant a cunoasce ceva din destăinuirile dlui Kennan.

Neputând avè la îndemână textul englez, dăm cele-ce urmează după traducerea germană de D. Haek.

cunoscința. Eram adecă de credința, că exilații politici din Semipalatinsc, care făcuseră asupra'mi o impresie atât de favorabilă, ar fi totuși, în ce privesce inteligența, excepțiuni; nu mă puteam desbăra de gândul, că în Siberia trebuie să dau de oameni, care să se potrivească măcar încâtva cu părerea ce 'mi o făcusem odinioară despre nihilști.

Încă nu trecuse o oară de când sosisem în sat, și și veniră la noi să ne vadă doi din cei exilați, domnii Block și Gross. Cel d'ântei dobândi îndată simpatiile mele. El era un om aproape de treideci de ani, avè statură mijlocie vigoroasă, pēr și ochi negri, o față fără barbă, care exprima spirit, serioșitate și putere. Marc Aurel țice undeva în felul seu marcant: „Un bărbat, care e onest și bun, trebuie să fie asemenea celui, ce are un miros tare, așa că oricine se apropie de el se 'l miroase, de vrea sau ba“. Onestitatea și bunătatea lui Block îmi părea a fi de acest fel; el dobândise simpatiile mele încă înainte de a 'mi putea da însumi bine seama despre aceasta. Dl. Gross era un bărbat frumos de vr'o treideci de ani, cu pēr și barbă castanie, ochi albaștri și trăsături fine, regulate. Vocea lui era sonoră cu timbru ademenitor, el vorbea cu vioiciune și avea obiceiul a căsca tare ochii când era agitat sau când ceva îl interesa cu deosebire. Amēndoi luaseră licența și vorbeau foarte bine nemțesce și franțozesce. Cel d'ântei pricepea și englezesce și se interesa, ca și soții sei, de economia politică. După exterior 'i ai fi ținut de nisce profesori tineri. Chiar și numai după o scurtă conversare cu dînșii mă convinsei pe deplin, că în ce privesce inteligența nu steteau cătuși mai puțin înderătul exilaților politici din Semipalatinsc și că pre nihilști sēlbatici ai închipuirii mele am să 'i caut în alt unghiu mai ascuns al Siberiei.

După-ce până la oarele nouē petrecurăm timpul în povești în localul poștei, urmarăm invitării lui Block și cercetarăm cu dînșii împreună pre ceilalți exilați politici din localitate. Toți locuiau în case sărăcicioase de bārne, pre care le închiriaseră dela căzaccii din sat; pretutindenii puteai vedea sărăcie și lipsă, pre care însă ei le suportau cu demnitate, fără-ca să cerce a stîrni compătîmire prin văierări. Cu toții păreau a fi sănetoși. O excepție făcea doamna Karelin, o femeie slabă, palidă și cu față suferindă, și Dr. Vitert, un om instruit, care acum era pentru a treia-oară deportat la Siberia, după-ce petrecuse de ce ani ai vieții sale parte în pușcărie, parte în Siberia și acum avea cu totul înfățișarea omului ce nu va mai „neliniști“ multă vreme ocărmiuirea rusească, care'i dărîmase fericirea vieții. Deși numai de 43 de ani, el era cu desevîrșire înfrânt și numai cu greu, răzimat pe un baston, mai putea umbla; suferia mul' din cauza reumatis-

mului, ce 'l dobândise, precând se afla în temniță. În conversațiunea noastră veni vorba și asupra Statelor-Unite, și el îmi puse nisce întrebări, care dovedeau o cunoștință mai adâncă a relațiunilor noastre.

La toți am aflat în locuințele lor câte o masă de scris, cărți, diare, ca d. e. „Revue des deux Mondes“, „Russki Vestnik“. Dl. Block mai avea și o bibliotecă aleasă, compusă din opuri rusesci, franțozesci, englezesci și nemțesci mai ales de cuprins juridic, istoric și de economie politică. Cred a nu face trebuință să dovedesc, că astfel de oameni nu pot fi nici fanatici nebuni, nici „nisce cârpaci și meseriași ignoranți“ precum 'mi'i caracterizase cândva un oficer rus. Dacă astfel de oameni trebuie să petreacă ca exilați în un sat uitat de lume dela granița mongolă, în loc ca să folosească statului în serviciul lui, atunci — cu atât mai rău pentru acest stat!

Seara întregă și o parte a zilei următoare o petrecurăm în societatea exilaților politici din Ulbinsk și cu plăcere am fi petrecut și mai mult la acest loc, dacă ne ar fi îngăduit scopurile noastre, care fără de aceea fuseră binișor scurtate prin excursiunea ce o făcuserăm tocmai mai 'nainte în munți. Duminecă după amiazi ne continuaram călătoria spre Usti-Kamenogorsk. Block și Karelin ne însoțiră călare până la brodul, ce avea să ne treacă preste riul Ulba. Ne luarăm în cel mai cordial mod rămas bun unii dela alții și ei ne rugară să nu ne uităm de dînșii, după-ace ne vom fi reîntors în o „țeară mai liberă și mai fericită“. Trecurăm riul. Mult timp mai stătură ei de ceea parte a rîului urmându-ne cu privirile și trimițându-ne salutări cu mâna, până-ce intrând în pădure, ne perdură din vedere.

Dacă aceste rînduri vor ajunge cumva în casele solitare ale exilaților politici din Ulbinsk, servească-le drept dovadă, că noi și după-ace ne am întors în „o țeară mai liberă și mai fericită“ nu 'i am uitat, că adese-ori ne aducem aminte de dînșii cu stimă și simpatie.

Duminecă în amurgul serii ajunserăm în Usti-Kamenogorsk și poposirăm în edificiul poștal.

Orașelul are vr'o 600—800 colibi de lemn și vr'o 5000 locuitori; e așezat în mijlocul unui șes stêrp pe țermul drept al rîului Irțiș, la gura rîului Ulba. Dintre edificii sînt de notat, câteva giamii, biserici rusesci, un „ostorg“, adică o citadelă, un parapet înalt pătrat, încunjurat de un șanț fără apă, și cuprindend o biserică, o temniță și câteva edificii erariale.

Giamiile, molahii cu turbanele lor albe, călăreții chirghizi cu căciulile lor țuguiete, chemarea la rugăciune a muezzinilor, cămilele, care trec încet cu pas măsurat pe cele strade — totul dă orașelului timbrul unui oraș oriental, precum 'l am

observat și în Semipalatinsk astfel, că mai curênd cređi a te afla în Africa-de-nord sau Asia-de-mijloc, decât în Siberia.

Precând ședeam încă în edificiul poștal la ceaiu, fuserăm surprinși prin dl. Gross, care sosise aci des-de-dimineată. Abia cuprinse loc, când întră soția poștarului pentru a ne spune, că un oficer rusesc ar voi să vorbească cu noi, și înainte chiar de a putè întreba pre dl. Gross în ce relații se află el cu autoritățile locale, oficerul, dl. Șaitanoff și intrase. Mă aflam în oare-care perplexitate. Nu cunosceam mai deaproape pre străin, mă temeam, nu cumva el față de exilatul politic, care acum era oaspele meu, să se poarte în un mod, care să 'mi impună imperios o intervenire energică. Din norocire presupunerile mele nu se adevăriră! Oficerul de cazaci se arêtă om cult și cu tact și ori-ce va fi cugetat el despre noi, fiindcă îndată după sosirea noastră ne a aflat împreună cu un exilat politic, el nu se arêtă nici surprins, nici supêrat. Când 'i 'l presentai dlui Gross el se înclină cu politeță și în câteva minute se cufundară în o vie discuție asupra albinăritului, a creșterii vermilor de mătăsă și a culturai tutunului. Dl. Șaitanoff aminti, că a făcut încercarea să planteze duđi și se cultivate tábac în apropierea orașelului Usti-Kamenogorsk, lucru ce a reușit destul de bine, astfel că speră a putè introduce în anul viitor cultura vermilor de mătăsă și a înlocui tábacul cel rău indigen prin altul mai bun, american.

După o jumătate de oră petrecută în conversație plăcută se depărtă oficerul, ear' noi cercetarăm împreună cu dl. Gross pre exilații politici din local tate. Vestiți de mai 'nainte despre visita noastră ei, vr'o doisprêdece la număr, se adunaseră în locuința unuia dintrè dînșii, situată cam în centrul orașului.

Ar fi cu neputință și și fără folos a descrie mai deaproape pre toți exilații politici, pre care avurăm ocașie a 'i cunoasce în călătoria noastră sibirică; intenția mea este, a da cititorilor numai o icoană generală despre dînșii și a arêtă, ce impresie au făcut asupra mea. Exilații din Usti-Kamenogorsk înfățișau o mai mare varietate a tipurilor și a poziției sociale anterioare, ca cei, pre care 'i vedusem cu alte ocașuni. Aici la un capêt al scării sociale stetea un ciobotar sătesc, la celalalt o principesă caucasică și între ele medici, farmaciști, literați, diariști, editori, studenți și proprietari. Cei mai mulți erau din nobilime sau aparțineau altei clase privilegiate a societății rusesci și câțiva dintr'înșii, bărbați și femei, aveau un înalt grad de inteligență și multe cunoștințe. Între cei a căror cunoștință mai deaproape o făcui se numêra și domnul Konovaloff, care înțelegea foarte bine limba englezească, dar' o vorbea cam defectuos; șese luni după plecarea mea din Usti-

Kamenogorsk — fie amintit în trecut — își dete sfârșitul sinucigându-se, domnul Milnișuk, un Georgian din Tiflis cu părul negru și domnul Adam Bialoweski, literat din provincia Pultava. Pre acesta îl țineam de foarte talentat; el cunoscea foarte exact istoria rusească și istoria dreptului rusesc, și era pe deplin versat în istoria și literatura popoarelor europene apusene. El avea o judecată cumpătată și nepreocupată și deși filosofia lui era cu un colorit foarte pesimist, totuși își purta trista lui soarte cu resignațiune și liniște. Am conversat mult împreună și ne am întreținut cu deamănuntul cu el asupra raporturilor rusesci, și judecata liberă de ori-ce patimă asupra mișcării revoluționare și a dispozițiilor luate de guvernul rusesc în contra ei făcând asupra mi impresia cea mai bună. A privi pre un astfel de bărbat de „nihilist“ îmi părea un lucru prost, ear' a l' deporta la Siberia ca periculos societății, și mai mult decât atât. În ori-ce altă țară civilizată din lume el ar fi trecut numai de un partisan al celui mai moderat liberalism.

Această colonie de deportați politici din Usti-Kamenogorsk fusese cea din urmă, pre care o mai cercetaram în regiunea stepelor; înainte de a continua cu descrierea călătoriei noastre, fie mi permis a expune pe scurt, ce va se dăcă în Rusia „a deporta pre cineva pe cale administrativă“. Aceasta va se dăcă a trimite persoane care te „genează“ din o parte a imperiului în alta, fără a aplica cătuși mai puțin acele forme, care altcum în toată lumea civilizată obicinuesc a premerge unei detrageri a beneficiului dreptului sau pedepsei. Cel „deportat pe cale administrativă“ nu trebuie nici-decât să fie acusat de vr'o crimă sau de vr'un delict, ajunge, ca vr'o deregătorie oare-care locală se țină prezența lui „de periculoasă pentru ordinea socială“; îndată este arestat și cu aprobarea ministrului de interne se de-portedază la vr'un loc din vastul imperiu, unde rămâne apoi cinci ani sub pază polițienească. Câte-odată nici măcar cauza acestei reglementări nu i se împărtășesce, sau chiar de i s'ar împărtășă, totuși el stă în fața ei cu mâinile legate și nimic nu poate face pentru delăturarea pericolului. El nu poate cere nici cercetare prealabilă, nici interogatoriu, el nu poate pretinde să fie confrontat cu accia, pe basa fasiunii căroră a fost aflat de „prejudicios ordinii sociale“ el nu poate invoca nici chiar ajutorul vr'unui prieten, pentru-că riscă, ca și acesta să fle lovit de aceeași năpaste. Comunicarea lui cu lumea ceealaltă s'a întrerupt dintr'odată, așa că adese-ori nici cei mai deaproape ai lui nu știu, ce s'a întâmplat cu el.

(Va urma).

Schițe din grădinărit.

De

Dumitru Comșa.

XVII.

(Cu ilustrațiuni).

Reseda.

Reseda (roseta; lat. Reseda odorata) este floarea de predilecție a „toată lumea“. Există în adevăr puține flori atât de răspândite, atât de populare ca reseda. De altcum, iubirea călduroasă, de care o învrednicesc bogați și săraci, tineri și bătrâni, trebuie căutată aproape numai în mirosul ei ambrosic, cum l'a numit Linné, părintele botanicei. Căci înzadar: reseda nu s'ar pute tocmai numi frumoașă nici elegantă. De dragul mirosului neasemuit, foarte mulți o cultivă în grădină, unde reușesce cu înlesnire. Mult mai anevoioasă este cultura în oale, lădițe etc. Și fiindcă mulți sânt, care renunță la plăcerea ținerii în oale sub cuvânt, că altele n'au isbutit, voiu indica condițiile priincioase resedei și totodată îngrijirile, la care ar trebui supusă.

Reseda iubescă pământul fraged și mai bine uscăcios decât jilav. Lucru de căpetenie este să aibă la dispoziție soare și aer din greu. La umbră înaintază cu anevoie.

Semănatul în grădină ar trebui amănat până la sfârșitul lui Maiu. Florile continuă a se ivi din Iunie până toamna târziu. Cotoarele ar trebui ciontate cu foarfecile care după ce a început să treacă în semăntă. Urmarea firească este creșterea mai cu îmbelșugare a novelor odrasle. De altmintrelea, reseda ce s'ar fi semănat ea de ea dă nascere la plante adese foarte puternice și mai bogate în flori. Nu strică așadar să rezervăm înadins cotoare cu semăntă, firesce numai unde și unde. Reseda se prinde în silă și nu arare-ori pier, sădită fiind aiurea. Se recomandă deci semănatul la locul statornic.

Reseda destinată pe seama odărilor se prăsesce de-a dreptul în oale sau tipsii. Cel mai potrivit este pământul de flori ușor, mănos și cuprinzând mult năsip mărunt. Pe timp frumos, oalele cu resad se expun la aer. Udatul se face numai când și când. Prisosul resadului se înlătură din vreme, rezervând pentru fiecare oală 3—5 plante cel mult.

Reseda semănată vara înfloresce în cursul toamnei.

Reseda de ernat se seamănă prin August în grădină. Săditul în oale urmează pe când apare a cincia foaie, fiindcă mai târziu s'ar prinde cu anevoie. Oalele se păstrează afară la aer, ear' preste eamnă între ferestri. Aer proaspăt și lumină din greu, apă puțină și o căldură de cel mult 12° C. — eată condițiile favorabile resedei de ernat.

Reseda este o plantă anuală. Dacă însă preste eamnă se udă rar, ea continuă a trăi câte 4—5 ani. Astfel se explică datina croiei în formă de pomșor. Spre acest scop, oala se nu cuprindă decât o singură plantă. Toate florile și mlădițele se taie care când se ivesce, rezervând un singur cotor drept și puternic, înzestrat la vîrf cu frunze. Operația pleșugirii se reînoesce până-ce cotorul a ajuns tăria și înălțimea dorită. Nouele odrasle ce apar la vîrf se despoaie și ele de flori, producând astfel câteva ramuri puternice și egale, care înfloresc mai târziu și for-

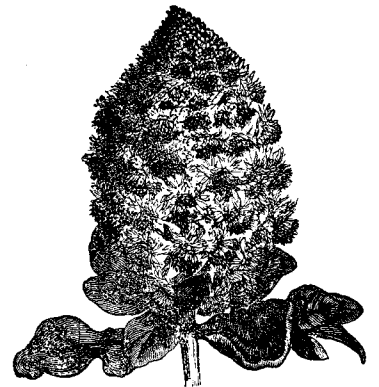

Fig 21.

Țăran din Nordul Transilvaniei.

mează împreună un mândru buchet drept coroană. Mlădițele, care s'ar îndesuși, se înlătură pe rând, deasemenea ciorchinele desflorite.

Rămâne să vorbesc ceva despre varietățile mai frumoase.

Var. maxima cu frunze, mlădițe și ciorchine de o lungime și tărie neîndatinată. Floricele apar în culoare sclipicioasă, verduie-roșietică. Acî aparține și var. multiflora compacta, un fel de resedă pitică de forma unui buchet îndesuit, din care isvorăsc numeroase ciorchine rotunzite. La var. pyramidalis întîlnim ciorchine de flori ce seamănă a piramide.

O nouă și minunată acuziție este var. aurea-compacta cu flori aurii în ciorchine groase.

Fig. 21 reprezintă var. grandiflora Machet cu mlădițe scurte și flori bine închiegate de un roșu-vioriu. Se recomandă mai ales pentru cultura în oale.

Var. Victoria cu flori de un roșu-castaniu.

XVIII.

Gynerium.

Cu numele lat. de Gynerium (germ. Pampasgras) se înseamnă un fel de earbă uriașă cu paiu foarte înalt. Foile seamănă cu ale rogozului și măsură 1 m. în lungime, ear' paiu 2—3 m. Spicele cu flori seamănă a fuioare stufoase, argintii, 30—60 centim. lungi, de un luciu mătăsos. La ori-ce adiere de vînt, fuioarele se alintă grațios și apar sclipind în culoarea atlasului alb; unori se ivesc nuanțe trandafirii.

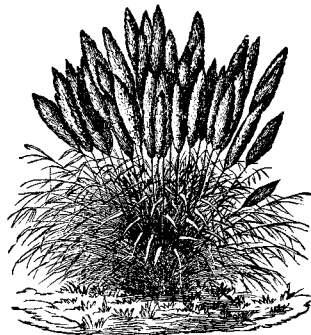

Fig. 22.

Pe lîngă că sînt mai elegante, mai sclipicioase și cu mult mai stufoase decît cele masculine, fuioarele de genul feminin excelează și prin aceea, că 'și păstrează forma, luciul și culoarea ani dearîndul. Din cauza aceasta se aplică la împodobirea odărilor, în buchete etc.

Între florile de decorație, earba imponentă, de care vorbim, ocupă un rang de frunte și merită să fie introdusă mai ales cînd cineva are a face cu o pajiște măestrîtă, cu movile, dîlmuri etc.

Fuioarele atît de mîndre se desvoaltă în lunile de toamnă. Dacă este să servească ca decorație trainică, ele ar trebui recoltate pînă sînt încă tinere și neștirbite de ploii.

Gynerium înaintează mai cu seamă în pămîntul năsipos și cam uscat din fața soarelui. Vînturile reci, umbra și pămîntul pădureț nu 'i priesc.

Pe seama unei grădini obicînuite ajunge o singură plantă. Și fiindcă la prăsierea din sîmîntă și așa nu merge cu una cu două, rămîne să ne procurăm dela grădinari o plantă tineră feminină care, sădită în condiții favorabile, toamna sau primăvara, înflorește cu începere din anul întăiu.

Preste eamnă se aplică un scut de frunziș, tufe de brad sau alteva. Ciontarea foilor ar trebui amînată pînă primăvara în ajunul odrăslirei. La cîte 3—4 ani, tulpina îmbetrînită se scoate cu îngrijire și se desbină în mai multe bucăți, care pot fi întrebuițate drept resad.

Une-ori se întocmesc figuri pompoase din cîte 3 sau 6 plante, 1½—2 m. departe una de alta.

În anii din urmă s'a introdus Gynerium jubatum cu foi mult mai lungi și fuioare încâtva pletoase, argintii, licurind în diverse alte colori și nuanțe, de o splendoare și gingășie ideală.

Cea mai proaspătă acuziție este Eulalia japónica, un fel de rogoz uriaș, cu fuioare viorii și foi vîrgate cu alb.

N'am apucat să cunosc pînă acum decît soiul îndatinat, pe care l'am cultivat în restimp de aproape un deceniu. Ispitit însă de laudele fără seamăn ce se atribue varietăților moderne, atinse mai sus, cu nerăbdare aștept ocaziunea procurării lor.

Literatură și sciință.

— **Istoria literaturii latine** de Dem. G. Teodorescu, care a edat și una din cele mai complete colecțiuni de poesii populare române, a apărut de curînd la București și se află de vîndare la librăria Socec et comp. Cartea e menită pentru clasele VI.—VII. liceale și e compusă conform programei învățămîntului secundar din România. — **Manual de istorie universală** pentru clasele inferioare de școale secundare, partea a 2-a, istoria medie și partea a 3-a istoria nouă, de Samuil V. Isopeșcul, profesor la gimnasiul superior ort. or. din Suceava, au apărut la Cernăuți editura fondului religiosar gr.-or. al Bucovinei. Partea 1-a, istoria veche, de același autor a apărut la a. 1886. — **Dl. B. P. Hașdeu**, va publica în curînd o scriere întitulată: *Sic cogito. — Ce e viața? — Ce e moartea? — Ce e omul?* în un volum de lux cu mai multe stampe. Se vor tipări numai 200 exemplare. Se poate procura dela autor sau dela redacția „Revistei Noue“. — Dela același autor vor apăre în curînd în ediție nouă o colecțiune a lucrărilor sale teatrale. Volumul va fi precedat de o prefață tractând despre teatrul român.

Teatru, muzică și arte preste tot.

— **Dimitrie Dinicu** virtuozul violoncelist din România a cîntat pe instrumentul seu mai multe piese în un concert al celebrei cîntărețe Alice Barbi în Viena. Artistul român a avut un succes strălucit. La 9 Ianuarie dînsul va da un concert al seu tot în Viena. — Au apărut la Iași în editura Cosma următoarele compozițiuni musicale de compozitorul **E. Caudella**: „Nepăsarea“; „Lîngă mare“ și „Un toporaș“ op. 26 Nr. 1, 2, 4, pe cuvintele dlui Iacob Negruzzi. Piesele sînt pentru mezzosopran sau bariton, cu acompaniament de piano. — **Dl. Mezzetti**, profesor de canto la conservatoriul din Iași, va publica o colecțiune de melodii originale și populare românesci, pentru cor mixt și cor bărbătesc sau femeesc. Între cîntecele populare vor fi: *Deșteaptă-te Române; Ostașul Român; Răsai lună; Nevasta care iubesc; Dor, dorule; Stîncuța; Dis-a badea; Ileana la Poiană* ș. a.

Calătorii, descoperiri, invenții.

— **Un al doilea Niagara**. O expedițiune americană sub conducerea profesorului Lee dela Bowdoin College, trimisă mai ales cu scopul să exploreze marea peninsulă a Labradorului, a descoperit între altele și un cataract, care se fie mai mare decît al Niagarei. Membrii expedițiunii Bryant și Kenaston spun, că suindu-se vr'o 400 kilometri în sus pe un rîu ce se varsă în Hamilton Inlet, ar fi dat de un cataract incomparabil; tot asemenea spun și alți doi membri ai expediției Coles și Cary, că în 8 August ar fi ajuns la lacul Waiumikaș și apoi ar fi înaintat spre marea cataract. Din mare depărtare chiar se audia șgomotul asurzitor și nuorii de spumă și de mici stropi de apă se vedeau dela o distanță de 20 miluri engleze (cam 40 kilometri). Avînd rîul mai în sus

de cataract o lățime de 500 yarduri, (cam tot atâți metri) în apropierea lui se strimtează până la 50 yarduri și rostogolindu-se apoi printre stâncile, care de amândouă părțile se înalță până la 160 metri, formează un cataract principal a cărui înălțime verticală e de 60 metri, ear' socotindu-se și răpejunile apei de mai din sus dau la olaltă o cădere de 160 metri. Împrejurimile cataractului sînt de o frumuseță încântătoare.

— **Argint auriu.** Fie-cine cunoaște strălucirea și culoarea particulară a argintului. În curînd însă argintul ni se va înfățișa cu o strălucire și cu o culoare, încât să nu-l mai putem deosebi de aur. Chemistul parisian Berthelot a prezentat academiei probe de argint, cărui prin tractare cu anumite chemicalii i-a dat culoarea aurului. Ear' la adunarea generală a naturaliştilor din Halle profesorul *O v e r b e c k* a ținut o conferență despre „prepararea și însușirile argintului alotrop“, va se țică a argintului, ce prin o schimbată grupare a moleculelor se prezintă în felurite modificațiuni. Dînsul a demonstrat atunci mai multe probe de argint alotrop și acum împărtășește că argintul se poate modifica în foarte diferite gradațiuni de colorii, anumit: auriu, roșietec, verde-gălbui, verde deschis, albastru și vînet.

Higienea.

— **Influenza**, care în anul trecut a bătuit și ținuturile noastre, s'a ivit de nou, acum mai ales în Germania și în Franca. Doctorul Gerhard dela universitatea din Berlin a trimis țiarelor următoarele comunicări asupra boalei:

Simptomele influenței sînt foarte deosebite și se pot prezenta: 1. Ca afecțiuni catarale, care mai totdeauna sînt însoțite de guturau, tuse etc., complicate adese cu pleuresiă (aprinde de pelița peptului), endocardită, pneumoniă (aprinde de plumăni). 2. Ca afecțiuni abdominale, complicate cu peritonită (aprinde de pelița matelor). 3. Ca afecțiuni nervoase, precum dureri de cap, nevralgie. Boala e adesea ușoară și nu prezintă nici un pericol pentru persoanele robuste. În cele mai multe casuri, ea începe cu nise friguri violente, care scad repede. S'a observat, că un mare număr de boale urmează după influența.

Boalele existente de mai înainte, precum ftisia pulmonară (oftica) și boalele de inimă, se desvoaltă repede în timpul influenței și conduc la un sfîrșit adese letal. Influența trebuie pusă în categoria boalelor infecțioase acute sau contagioase. Ea se propagă foarte repede. Incubațiunea (timpul pînă-ce boala se desvoaltă pe deplin) ține de regulă douăzeci-și-patru de oare, mai arare-ori două pînă la trei țile.

Copiii, care încă se lăptează nu sînt nici-odată atinși de influența, ea își alege de preferință victimele ei printre persoanele dela 15 pînă la 25 de ani. Nu se cunoaște nici un specific contra influenței și medicul trebuie să se mărginească în a urma un tratament simptomatic.

Totuși unele medicamente par a înfrînge puterea influenței. Astfel „Revista clinică săptămînală“ din Berlin publică observările medicului militar Lorenz din Metz asupra tractării influenței. Prin aceste observări s'a constatat, că în 80 de casuri de îmbolnăvire prin influența aplicarea unei soluțiuni de două procente *ichthyol* în formă de inhalățiuni s'a dovedit foarte priincioasă în contra acestei boale, care atacă peile mucoase. Eată ce țice Lorenz însuși: „Reflectând asupra diferitelor medicamente pentru inhalat și după-ce în farmacologia lui Ewald aflasem recomandat *ichthyolul*, aplicai acest remediu, purcedînd dela presupunerea, că la influența peile mucoase trebuie să fie în același mod aficiate de vr'un baccil, precum pelea este aficiată la îmbolnăvirea de

erisipel (orbalt, foc viu), în contra cărui, mai ales în urma observărilor profesorului Nussbaum, s'a dovedit ca foarte bun mijloc tocmai *ichthyolul*. S'au făcut deci inhalățiune cu această materie în 110 casuri, dintre care însă 30 ca îndoelnice, trebuie lăsate la o parte, fiindcă pacienții după două țile erau pe deplin restabiliți. În celelalte 80 casuri, fiecare arêtă îndată după prima inhalățiune o ușurare a boalei, mai ales a slăbit tusa convulsivă. După a doua inhalățiune pacienții înșiși erau atît de veseli de efectele ei, încât se îmbulțiau a le continua; inhalățiunile se repetară de două-ori pe țil cu o durată de 10—15 minute. Afară de aceea în fiecare odaie unde erau bolnavi se puse *ichthyol* în o soluțiune de două procente pe cuptorul de fer ca se evaporeze și mai de multe-ori pe țil se grăbi evaporarea punîndu-se soluțiunea să fiarbă preste spirt. Experimentele de controlă dovediră, că la bolnavi, care după trei țile erau binișor restabiliți, tusa începea de nou dacă se sista inhalățiunea. În 70 de casuri tusa dispărî cu desevîrșire după 5—10 inhalățiuni, espectorățiunile încetaseră chiar după a doua țil și simptomele obiective ale catarului bronchial treptat se perdură și ele în măsura în care se reduceau și espectorățiunile. Prelungă aceasta se mai aplică *ichthyolul* și intern la bolnavi, care se plîngeau de lipsă de apetit. Apetitul reveni după 2—3 țile, în opt casuri mai grave după 4—5 țile. Complicațiuni stomachicale și la mațe nu fură observate. Și durata boalei fî mai scurtă la cei tractați cu *ichthyol*, ei nu recidivară și reclamară mai puțin timp pentru a se restaura, va se țică eșiră oarecum neslăbiți din lupta în contra influenței“.

De toate și de pretutindeni.

— **Împăratul Wilhelm la Bucuresci.** Împăratul Germaniei va veni, după-cum se svonesce, în primăvara viitoare și în capitala României. Dînsul va părăsi Berlinul la începutul lunei lui Martie și va merge la Viena, unde va sta 2 țile; de acolo va pleca însoțit de Maiestatea Sa Împăratul Francisc Iosif pînă la Verciorova; aci va fi primit de M. S. regele României, cu care va veni la Bucuresci, unde va sta 3 țile, apoi va merge pentru o țil la Iași. De acolo va pleca preste Ițcani și Cernăuți direct la Berlin. M. Sa va fi însoțit între alții de prinții Henric de Prusia, F. de Hohenzollern și de prințul Leopold, fratele M. S. regelui României. Se vor face mari parade militare cu ocazia șederei M. Sale împăratului în Bucuresci. Împăratul Wilhelm și prinții vor sta la palat, ear' suita la „Hôtel Continental“. — **Noua constituire a „Reuniunii femeilor române din Brașov“** s'a făcut în adunarea generală dela 9 l. c., după-ce vechiul comitet și a prezentat raportul despre activitatea sa în anul trecut și a primit absolutoriul. Comitetul cel nou constituindu-se a ales presidentă pre dna Agnes Dușoiu, cassierită pre doamna Elena Săbădeanu, actuar pre dl. Lazar Nastasi, bărbați de încredere pre dd.: Petru Nemeș, G. B. Pop, Vasilie Voina și Andreiu Barseanu. — **Adunarea generală a „Ligei pentru unitatea culturală a Românilor“** s'a ținut la 24 Noembrie v. în sala cea mare a universității sub presidența dlui V. Maniu, care a înlocuit pre presidentul dl. Alexandru Orăscu, rector universitar, care nu se putî înfățișa. Dl. I. Lupulescu a citit raportul despre activitatea de pînă acum a Ligei, primit cu aplause furtunoase; el se încheiă cu cuvintele; „Ear' devisa noastră va fi și de aci înainte lumina și libertatea“. La propunerea prof. univ. Dr. I. C. Istrati s'a hotărît ca acest raport să se tipărească în limba română și franceză și să fie răspândit în lumea mare. A urmat apoi raportul dlui Gr. I. Brătianu despre starea finanțială a Ligei, arêtând că această societate a prestat în privința materială atît de mult,

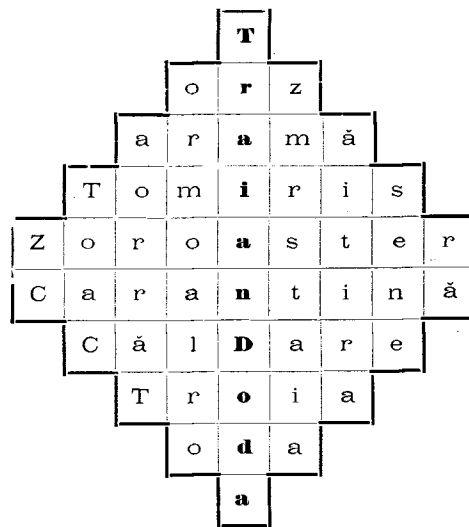
încât nici o societate de etatea ei nu se poate asemăna cu dînsa. Adunarea a votat încredere și mulțumită zelosului cassar. — „Liga“ și străinătatea. Cercul Carlo Cattaneo al studenților din Milano a trimis Ligei centrale din Bucuresci o scrisoare de încurajare, după-ce desbătû în adunarea sa generală cauza Românilor ardeleni și ungureni. — Aniversarea luării Plevnei s'a serbat la Bucuresci în ziua de 28 Noemvrie v. cu solemnitatea cuvenită. După anunțarea sêrbării prin salve de tunuri, s'a ținut doxologia decătră P. S. S. archiereul Inocențiu Ploiesceanu, vicariul sfintei metropolii. Au asistat regele, principele Ferdinand, generalul I. Lahovary, ministrul de rêsboiu, toți oficerii superiori din garnisoană și atașaii militari ai Rusiei, Austro-Ungariei și Germaniei. — O pie dorință. Detronatul împărat Dom Pedro al Brasilei, care murî zilele trecute în exiliu la Paris, a avut în rêmăsul seu și un săculeț misterios. Desfăcându-se acest săculeț s'a găsit în el puțină țerînă și un bilet de următorul cuprins: „Aceasta e țerînă din patria mea și doresc sê 'mi se pună în sicriu, dacă mē va ajunge moartea departe de patrie“. Dorința 'i se împlinî, căci la înmormântarea întemplată la 13 c. în Lisabona, țerîna brasiliană 'i fû pusă în perina de sub cap.

Cronica sêptemânii.

— Convențiile comerciale dintre Austro-Ungaria, Germania, Italia și Belgia prezentate parlamentelor au se între în vigoare la 1-a Faur n. 1892 și sînt încheiate pe 12 ani, ca astfel sê se ajungă la o stabilitate comercială și se ferească industria și comerțul de schimbări neprevădute ale tarifelor vamale. În parlamentul german, guvernul a cerut și majoritatea a primit, ca sê se între de-a dreptul în pertractarea proiectului, fără a'l mai trece prin comisiuni. Cancelarul Caprivi a și ținut un lung discurs întru apărarea proiectului convenției, arătând avantajile lui și combătënd politica protecționistă a antecesorului seu. În parlamentul vienez doputatul Lueger combătënd convenția a atacat aspru pre cancelarul german Caprivi. În convenția cu Germania, cuprinsă în 25 art., puterile contrahente își acoardă reciproc mai multe înlesniri de transport; își gerantează folosirea reciprocă a tuturor căilor de comunicațiune, cu tarife egale ca și pentru cetățenii proprii; își regulează tot pe baza reciprocității și a libertății impozitele industriei și ale comerțului și își admit recipro societățile pe acții cele de asigurare, de comandă etc. sub condiția corêspunderii cerințelor legale. Vămile pe cereale sînt reduse astfel că după noul tarif pentru grâu și sêcară vama va fi 3.5 mărci, pentru ovês 2 m., pentru cucuruz 1.60 m., pentru făină vama s'a redus dela 10.5 m. la 7.3 m., pe maja metrică, pentru vin dela 24 m. la 20 m., ear' pentru vinul destinat fabricațiunii de cognac la 10 m. Strugurii în pachete până la 5 chlgr. sînt scutiți de vamă. Mai neînsemnate sînt reducerile vămii la scânduri și lemne cioplite. La vite vama s'a redus dela 20 la 10 mărci pentru mânzi și dela 30 la 25.50 m. pen ru boi. Conform convenției veterinare, încheiate tot cu această ocaziune, intrarea vitelor în țeară nu se poate oprî, decăt în anumite casuri excepționale provădute în convenție. — Noul cabinet al României presentându-se camerelor la 10 Dec. n. a declarat prin ministrul-president L. Catargiu, că va continua reformele începute în cei trei ani din urmă, că direcția conservătoare moderată a partidului și vederile liberale ale membrilor cabinetului sînt în stare a satisface ori-cărora aspirațiuni moderne și că va fi reprezentant fidel al actualei majorități parlamentare. Până la clarificarea mai deplină a raporturilor parlamentare, ședințele corpurilor legiuitoare s'au suspendat

pentru câteva zile. — În Franția 110 deputați republicani și au dat părerea, că față cu manifestările clericale întreg partidul ropublican are sê rêmână unit, ear' senatul a hotărit sê publice prin afșare în toate comunele Franției discursul ministrului president Freycinet, rostit la 9 Decemvrie, precum și ordinea de di votată de senat, prin care se aproabă atitudinea guvernului față cu clerul. În ședința dela 14 l. c. a comisiunii vamale a parlamentului francez ministrii Ribot și Roche au dat lămuriri asupra proiectului de lege, care are de scop a prelungi dela 1-a Februarie 1892 încolo convenția comercială cu statele, cu care convenția a expirat. Conform acestui proiect guvernul se împuternicesc sê aplice tariful minimal pe dintregul sau în parte productelor și fabricatelor acelor țeri, care în present se bucură de favorul acestui tarif și tractează fabricatele franceze ca și pe ale statului celui mai favorizat. — Din Spania încă vin sciri, că guvernul spaniol se ocupă cu satorirea unui nou tarif vamal autonom. Deoare-ce convențiile actuale ale Spaniei, denunțate la timpul seu, expiră la 1 Februarie 1892, ear' nouele convenții nu se vor putê termina până atunci, guvernul va prelungi favorisările reciproce garantate de convenții pe timp de o jumătate de an.

— Deslegarea ghicitei din Nr. 47 este:

Literele din mijloc: Traian Doda.

Deslegări nimerite au trimis dșoarele: Sofia Cothșel, Cer-tege; Ecaterina Rebegea, Sibiu; dd.: Ioachim Munteanu, Gura-riului; Nicolae Onciu, Uzdin; Dimitrie Oprișiu, Sibiu.

La sortire s'a tras numele dlui Nicolae Onciu din Uzdin, căruia s'a dispus a se trimite colecția de cărți din editura Insti-tutului Tipografic.

Ghicitură aritmetică.

De Vioara Magdu.

1
12 2 Cifrele din laturele triunghiului au
11 3 a se împărți așa, ca la fiecare parte a
10 4 lui sê ese suma de = 28.
9 8 7 6 5

Sciri personale.

— † Dl. Barbu Constantinescu, doctor în teologie și filo-sofie, fost decan al facultății de teologie din Bucuresci, profesor de istorie la liceul Mateiu Basarab, în timp de 12 ani director de studii la Asilul „Elena Doamna“ și întemeetorul primei școale froebeliane în România, a încetat din viață în Bucuresci.